

Rafael Vallbona i
Anna M. Villalonga
tenen nova novel·la
de gènere negre
JOSEP LOSADA /
JUANMA RAMOS

A la ciutat i al camp

El 2010, l'holandès Herman Koch va publicar en català *El sopar*, que plantejava un debat interessant, potent, inspirat en un fet que va tenir lloc a Barcelona el 2005: dos joves de classe benestant van cremar viva una indigent que dormia en un caixer automàtic. Fa poques setmanes hi va haver un escàndol amb el *youtuber* Reset, que va humiliar un indigent, ho va filmar i ho va penjar al seu canal. Entre tots dos casos tenim *El somriure de Darwin*, d'Anna Maria Villalonga, que toca a fons el tema de la marginació social i fins i tot fa referència explícita al cas del 2005.

L'obra té una estructura molt clara, diàfana: un preàmbul per situar-nos i fer-nos agafar gana, la presentació dels tres personatges protagonistes, la descripció d'uns fets, el nus, el desenvolupament i la resolució de tot plegat. En totes les parts el narrador, omniscient o en primera persona encoberta, alterna una o més vegades els tres personatges, però en cap cas dubtem de qui és i entrem sense entrebancs ni esforços innecessaris a la roda dramàtica.

Són tres personatges humans, més un gos, el Darwin del títol, que acompanya Max, un indigent de 68 anys, nascut al Berguedà, que deambula per Barcelona, per un barri indeterminat. La Noemí és una jove solitària que porta una gestoria, bonica, pèl-roja, lectora i de bon cor, amb un conflicte moral amb el seu pare, mort fa anys. L'Ivan és un jove de personalitat extrema, carregat d'odi –també solitari i també amb un antic conflicte amb el seu pare–, que treballa fent classes en un gimnàs. Tot tres, o tots quatre, van coincidint fins que arriba el nus de la novel·la.

Anna Maria Villalonga (Barcelona, 1959), professora de literatura i autora de la novel·la *La dona de gris* i coordinadora i participant en els reculls col·lectius *Elles també maten* i *Noves dames del crim*, entre d'altres publicacions, s'ha esforçat a oferir una llengua rica, rescatant noms, verbs i sobretot adjectius poc habituals i trufant el text sense que en general grinyolin, una reivindicació filològica que s'agraeix.

L'obra es llegeix amb facilitat i transmet un missatge explícit, de manual ben intencionat, això sí, en què la policia, els polítics, els mitjans de comunicació i, *grosso modo*, tota la societat, som menyspreables perquè no ajudem els immigrants i els indigents. Tot plegat fa preveure una bona

EL SOMRIURE DE DARWIN
Anna Maria Villalonga

Editorial:
Llibres del Delicte
Barcelona, 2017
Pàgines: 210
Preu: 16,50 euros

TROS
Rafael Vallbona
25è premi Ferran
Canyameres

Editorial:
Pagès Editors
Lleida, 2017
Pàgines: 232
Preu: 17,50 euros

acollida entre els lectors i, possiblement, un èxit de vendes.

La foscor seca de terra endins

Rafael Vallbona (Barcelona, 1960), periodista, professor i escriptor de tota mena de gèneres, amb *Tros* –novel·la amb què va guanyar el premi Ferran Canyameres de novel·la–, ens porta al camp, al més feréstec i sec, a la profunditat d'una gent i d'uns paisatges que no surten a *Catalunya Experience*, precisament.

Si l'obra de Villalonga ens mostra una realitat comuna a tota gran ciutat, la de Vallbona ho fa en la versió agrícola i amb un punt més de coincidència: el drama de la immigració, en el seu cas, la que roba als pagesos. Vallbona, però, no mostra la banda dels immigrants, centra la seva obra en la duresa pagesa, en el debat entre defensar el que és de cadascú i quin preu s'està disposat a pagar, en les comunitats aïllades i asfixiants.

En un petit poble fictici, Alcastrer, assistim al llarg d'una sola nit a una tragèdia: Joan, un vell malcarat, i el seu fill Pepe –que

ha tornat al poble fa poc, quan ha mort la mare– s'han afegit al grup sometent que vigila la zona de nit, per evitar furts. La mort d'un jove magribí farà que pare i fill s'amaguin i es debatin, mentre la policia els encercla, entre fugir o quedar-se allà on tenen les arrels.

Vallbona ofereix un paisatge nocturn i boirós, crepuscular en tots sentits, amb pinzellades dels temes que li ve de gust afegir al caldo crític, en una obra gairebé coral amb alcalde i diversos vilatans i policies amb les seves històries. I una estructura circular que comença amb la Cinta, que sent un espetec que ressona a la contrada i que no identifica, una incògnita que ens arrossega fins al final, en què ja sabem que ha estat aquell soroll.

Tros ofereix la part menys idíl·lica del camp, del de tot arreu. "Mai no passa res en aquest poble de muts, sords i cecs. I quan passa alguna cosa ja hi ha qui s'encarrega de silenciar-ho. Deu ser el poble on els silencis fan més soroll, de tant com n'hi ha." Vallbona trenca aquest silenci inspirant-se en clàssics nord-americans. I funciona. *